

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Черниш Юрій Петрович ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ ЯК ЕЛЕМЕНТА КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОНТРАБАНДИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ	553
Якимович Роман Іванович ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ЗЛОЧИННОГО ВПЛИВУ ЯК КОМПЛЕКСНА ФОРМА ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	554

СЕКЦІЯ 13. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ТА СІМЕЙНОГО ПРАВА

Харитонов Євген Олегович САМОЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД	557
Давидова Ірина Віталіївна ПРИВАТИЗАЦІЯ ЧИ КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ: ЩО ОБРАТИ?	559
Мінченко Райса Миколаївна, Мінченко Дар'я Анатоліївна ДЕЩО ПРО ПРОЦЕДУРУ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ...	561
Некіт Катерина Георгіївна ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ТИМЧАСОВОЇ ВЛАСНОСТІ У ЦИВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ	564
Сафончик Оксана Іванівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРЕДСТАВНИЦТВА ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	566
Бабич Ірина Григорівна ДИСТРИБУТИВНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ	568
Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ КРЕДИТНОГО СТРАХУВАННЯ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ	571
Глиняна Катерина Михайлівна ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗМЕЖУВАННЯ КАТЕГОРІЙ «ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ» І «ПРАВОВА ОХОРОНА» ПРАВ ДИТИНИ	572
Завальнюк Сергій Володимирович ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНВЕСТИТОРІВ БУДІВНИЦТВА: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА І СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	576
Калітенко Оксана Михайлівна ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОЦЕДУРИ УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	578
Кривенко Юлія Василівна ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ДОГОВОРІВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	581
Матійко Микола Володимирович ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕГУЛЯТИВНОЇ ФУНКЦІЇ ПРАВА ВЛАСНОСТІ	583
Омельчук Олександр Сергійович ВПЛИВ РИМСЬКОГО ПРАВА НА ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ	586
Orzikh Yurii Hennadiiovych THE NOTION OF "COURT" UNDER EU REGULATIONS AND ITS FUTURE IMPACT ON UKRAINIAN LAW	587
Павлова Вікторія Георгіївна ДОГОВІР ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ	590
Токарева Віра Олександрівна ДО ПИТАННЯ РЕПУТАЦІЇ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	591
Фасій Богдан Володимирович ЗНАЧЕННЯ РОЗСУДУ ПРИ РЕГУЛЮВАННІ ЦИВІЛЬНИХ ВІДНОСИН	594
Chanysheva Alina Rashidivna CONCERNING THE DEFINITION OF AUXILIARY AND ADDITIONAL OBLIGATIONS IN THE CONTENT OF OBLIGATORY RELATIONS	596
Білоус Денис Васильович ПОНЯТТЯ НЕСПРАВЕДЛИВІ УМОВИ ДОГОВОРУ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АМЕРИКАНСЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА	598
Ващак Владислав Анатолійович ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ БОТІВ ДЛЯ ТОРГІВЛІ КРИПТОВАЛЮТАМИ ...	600
Дворнікова Анна Юріївна АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОД У КОРИСТУВАННІ ТА РОЗПОРЯДЖЕННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ ДІЛЯНКАМИ ЗА ВИМОГАМИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	602
Колісниченко Сергій Васильович ДО ПИТАННЯ ДОГОВІРНИХ КОНСТРУКЦІЙ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ	605

ДОГОВІР ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

Підстави виникнення цивільних правовідносин у сфері надання медичних послуг є різними, тому вони породжують і різний зміст таких правовідносин, оскільки особливість їх здійснення обумовлюється специфічним об'єктом, суб'єктним складом його учасників, їх правовим статусом, та визначають умови цивільно-правової відповідальності за невиконання зобов'язання про надання медичних послуг або неналежне надання медичних послуг. За загальним правилом, підставою виникнення цивільних правовідносин виступає юридичний факт. Аналізуючи ст. 11 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України), слід підкреслити, що серед підстав виникнення цивільних прав та обов'язків закон віддав перевагу договору, який посідає перше місце поряд із правочинами, які, при цьому, є категорією ширшою ніж договір. Сфера інтелектуальної та творчої діяльності у вигляді результатів такої діяльності віднесена законодавцем до провідних підстав виникнення цивільних прав та обов'язків, поряд із завданням майнової шкоди. Крім того, зазначена стаття акцентує увагу на юридичних фактах як окремій підставі [1].

У сфері надання медичних послуг, Р. А. Майданик визначив чотири види підстав виникнення зобов'язань: 1- договір про надання медичних послуг, 2 – одностороння обіцянка, 3 – виконання дій в інтересах третьої особи без доручення, 4 – медичний делікт [2, с. 59]. Отже, провідною підставою виникнення цивільних правовідносин у сфері надання медичних послуг є договір про надання послуг, завдяки якому процес надання медичних послуг стає легітимним. Стаття 626 ЦК України закріплює законодавче визначення цивільно-правового договору як домовленості зацікавлених учасників цивільних правовідносин, якими виступають сторони, що направлена на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків [1]. Слід констатувати, що поряд із укладенням договору як проявом вільного волевиявлення особи на одержання медичних послуг можуть статися обставини, при яких надання медичної допомоги здійснюється без надання згоди пацієнта, інколи і у примусовому порядку.

Загальні положення про договори про надання послуг закріплені у главі 63 ЦК України. При цьому, слід акцентувати на відсутності в українському законодавстві норм, які регулюють договірні правовідносини саме у сфері надання медичних послуг, що, в свою чергу, призводить до віднесення договору про надання медичних послуг до непоіменованих договорів у системі договірного права України. Враховуючи викладене, а також беручи до уваги положення ч. 2 ст. 901 ЦК України, в разі коли це не спростовує суті зобов'язання, до договорів про надання медичних послуг можуть застосовуватися загальні правила глави 63 ЦК України.

Керуючись ст. 901 ЦК України, можна зробити висновок, що договір про надання послуг є двостороннім договором, де виконавець за завданням замовника зобов'язується надати послугу, яку останній споживає під час виконання відповідної дії чи діяльності і яку він повинен оплатити [1].

Викладена договірна конструкція інтерпретована дослідниками та покладена в основу визначення договору про надання медичних послуг. Наприклад, Р. А. Майданик зазначає, що за договором про надання медичних послуг виконавець, яким може бути медична організація або лікар зобов'язується надати замовнику, тобто пацієнту послуги, предметом яких є зміцнення здоров'я за плату [3, с. 55].

І. Я. Сенюта пропонує більш змістовне визначення договору про надання медичних послуг. Виконавцем договору виступає не тільки заклад охорони здоров'я, а також фізичні особи, що мають статус суб'єкта підприємницької діяльності, які в свою чергу, здійснюють медичне

обслуговування шляхом надання послуг яка споживається пацієнтом. При цьому, оплата за надані медичні послуги може бути здійснена не тільки пацієнтом, а також його представником чи іншою уповноваженою особою [4, с. 248].

Юридична характеристика договору про надання медичних послуг подібна до інших видів договорів про надання послуг, таких як послуги із зберігання, страхування, транспортні послуги тощо. Договір про надання медичних послуг можна вважати двостороннім, консенсуальним, оплатним, алеаторним, публічним, каузальним договором.

Стосовно договору про надання медичних послуг Р. А. Майданик акцентував, що «особливістю даного договору є неможливість виконавця забезпечити стовідсоткову гарантію досягнення результатів медичного втручання. Лікар не може гарантувати майбутній медичний результат, оскільки корисний ефект медичної послуги міститься в самому її наданні без відчутного матеріального результату. Саме через не речовий характер результату для медичної послуги неможливо встановити строк служби чи гарантійний строк» [3, с. 58].

Договір про надання медичних послуг слід вважати публічним договором, оскільки оферта надання медичних послуг направлена на невизначене коло осіб. Оферент не має права відмовити акцептанту в наданні медичних послуг після прийняття ним пропозиції укласти договір. Акцептантом виступає споживач медичної послуги, тому, як зазначають правники, до договору про надання медичних послуг сторони можуть керуватися нормами Закону України «Про захист прав споживачів».

Важливим чинником укладення договору про надання медичних послуг є визначення конкретної мети – каузи надання тієї чи іншої медичної послуги, якою в більшості випадків є покращення стану здоров'я пацієнта. Тому, основною причиною порушення каузальності є протиправні дії чи бездіяльність лікаря, іншого медичного працівника – виконавця договору.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Майданик Р. А. Правовідносини медичного обслуговування і надання медичних послуг за законодавством України. *Медичне право*. 2017. № 3 (спец. вип.). С. 48–70.
3. Майданик Р. А. Договір про надання медичних послуг. *Медичне право*. 2010. № 5 (1). С. 52–66.
4. Сенюта І. Я. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері надання медичної допомоги: питання теорії і практики : монографія. Львів : Медицина і право, 2018. 640 с.

Ключові слова: Договір, цивільні правовідносини, медичні послуги, медичний контракт, пацієнтські права.

Keywords: Contract, civil legal relations, medical services, medical contract, patient rights.

Токарева Віра Олександрівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент*

ДО ПИТАННЯ РЕПУТАЦІЇ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Репутація яка формується в Інтернет впливає на рішення, які приймаються в фізичному світі людьми або із використанням автоматизованих алгоритмів. Рішення, як надання кредиту або зарахування на навчальну програму, можуть прийматися на основі аналізу даних про фізичну особу в мережі. Поширеним прикладом підстав для звільнення можуть бути фотокартки з вечірок які потрапили до роботодавця. Так, американська вчителька в США втратила роботу через святкові фотографії у Facebook, на якій вона тримала келих вина та пива [1].